

Brand Notre Dame maakt ook hier emoties los: 'Une catastrophe'

DEN HAAG - Fransen in binnen- en buitenland rouwen om de brand in de Notre-Dame in Parijs. De eeuwenoude kathedraal brandde maandagavond voor een deel af. Ook hier in de regio is de schok groot, maar is er ook relativering: het had nog veel erger kunnen zijn.

Restauranthouder Marc Cruellas is er nog van ondersteboven. Toen hij maandagavond na zijn werk in Den Haag thuiskwam kon hij zijn ogen niet geloven. *'Une catastrophe*. Afschuwelijk, die beelden. Afschuwelijk voor Frankrijk, voor de wereld, voor al die mensen die de kathedraal kwamen bezoeken.'

Cruellas heeft ook zelf herinneringen aan de Notre Dame: 'In november 1970, bij de begrafenis van generaal De Gaulle, daar moest ik bij zijn als jochie van twaalf. Ik wás daar. Maar denk ook aan al die andere historische dingen die er gebeurd zijn, bijvoorbeeld de kroning van Napoleon tot keizer. Er is een deel van de geschiedenis van Frankrijk verbrand.'

Troost

Toch is er een schrale troost. Nu het vuur uit is en de schade kan worden opgenomen, lijkt er ook nog veel te zijn wat de brand heeft overleefd, denkt historicus Herman Rosenberg. Hij is gespecialiseerd in kerkarchitectuur. 'Veel kunst lijkt onbeschadigd, relikwieën zoals de vermeende doornenkroon van Christus, lagen al elders, waarschijnlijk in de sacristie. Het orgel heeft het overleefd en de klokken in de twee torens ook.'

Zowel Cruellas als Rosenberg denkt dat het dak van de kathedraal te restaureren is. 'Er zijn tekeningen van alles,' zo weet de restauranthouder, 'en het betekent wel weer veel werk voor bouwvakkers en loodgieters.' Rosenberg vertelt: 'Ze zeggen dat er destijds 12.000 oude eiken voor het dak zijn gekapt, een heel bos.' De restauratie zal lang gaan duren, verwachten beiden, maar niet zo lang als vroeger. Met de moderne technieken moet het sneller gaan dan toen het dak werd gebouwd, 600 jaar geleden.

Protocol bij Pieterskerk

Bij de Pieterskerk in Leiden is een protocol om branden door werkzaamheden te voorkomen. 'Als er een dakbedekker bezig is geweest, moet deze samen met een brandweerman een uur nadat de werkzaamheden zijn afgerond aanwezig zijn om er zeker van te zijn dat er niets brandt,' zo meldt directeur Frieke Hermans van de kerk. Of andere kerken in de regio hetzelfde protocol hebben weet ze niet.

Kerkbranden zijn van alle tijden, de Grote Kerk in Den Haag brandde in 1539 af. 'Ook een kerk met een houten dak, en een gewelf dat destijds instortte. De kerk brandde bijna helemaal af,' aldus historicus Rosenberg. 'Ook destijds werd er geld ingezameld om de kerk weer te restaureren, met loterijen en giften, bijvoorbeeld van Karel de Vijfde.'

'Paus moet meebetalen'

Ook voor de Notre Dame stromen de donaties binnen. De directeur van Louis Vuitton doneert 200 miljoen, die van onder meer Gucci en Yves Saint Laurent geeft 100 miljoen. Marc Cruellas is kritisch: 'In deze tijd in het Frankrijk met de gele hesjes hadden ze dat misschien beter in stilte kunnen geven. Persoonlijk vind ik dat ze dat geld beter aan de armen hadden kunnen geven en dat de Paus 500 miljoen moet geven voor de restauratie.'

Omroep West, 16 april 2019